

עין משפט
גד מצוה

מו:

דאדעם מבהמה לא יֵיָף דִּרְיָת אֶה פֿרוודור. האָי פֿרוודור דהאָ וצירש צהמה המקשה (מולין דף סה.) ובצטת פ' א"ר עקיבא

(דף פו:.) שוים ולא הוי כי האוּל דפרק יואל דופן (גדה דף מב:) יאל דמכי הוּאִיל וּלד ראשו חוץ לפרוודור הוי כילוד דאי בפרוודור דהתם אַמרנין

הכא מה יכול להחזיק הפרוודור לעכצ

הלידה כיוון שהראש חוצה לו אלא פרוודור דהתם הוא צית החילון ופרוודור דהכא הוא עוצי הירכיס שמכסים את הרחם יט שצין ירכיס

והוה אמינא דלא חשיב ראש לידה ציליאת הרחם ואין מימה על שהלשון שוה ואין פירושם שוה דכי ה"ג אשכחן לעיל צפ' הלוּקח צהמה (דף כ.) דטוינוף פוטר בצבורה דחשיב ולד ולא הוי כהיא טוינוף דפ' המפלת (גדה דף כט.)

דרכו היולדות מטנפות:

תיובתא דשמואל. לא הוי מצי לאקשויי לשמואל מהא

דמתן צפ' צהמה המקשה (מולין דף עו.)

שליא שילתה מקצתה אסורא באכילה דדייקינן מינה התם צריש פירקין

(דף סה.) דציילאת ראש הויא לידה מולאסרינן להו ציליאת מקצת דשמא הראש ישנו צאותו מקצת דהיינו דוקא צצהמה אצל אדם לא שמעינן מהתם דהא דקתני סיפא כסימן ולד צאשה כך סימן ולד צצהמה היינו לענין שליא

דהויא סימן ולד ואין להקשות יט דצצהמה המקשה היכי דייק מינה דציילאת ראש הוי כילוד דלמא הא דלאסורא משום דגזרינן מקצתה אטו רובא כדאמר צפ"ק צב"ק (דף יא.) דאס איתא דציילאת ראש לא הוי לידה לא היה ראוי לגזור כיוון דצמקצת אי אפשר לצא צצום פעם לדי חשיבות לידה וא"ת כיוון דאיתומצ שמואל מאי האי דקאמר צפרק המפלת (גדה דף טו.) גצי הסנדל ולד דאית ליה חיותא מכי נפיק רישיה הויא ליה לידה סנדל עד דנפיק רובא צלאו טעמא דחיותא נמי הא אפילו א מטמים הראש פוטר וי"ל דחיותא לאו דוקא אלא יט ראוי לחיותא ואגב דנקט נמי התם לעיל האי ליטנא ולד דאית ציה חיותא סריך ולא נפיק סנדל דלית ציה חיותא שריק ונפיק טו נקטיה נמי צתר הכי ויש ספרים גרס התם ולד דאית ציה חיותא מכי טו נפיק רוביה סנדל עד דנפיק כוליה ויש לפרש דרוביה דקאמר היינו רובא

דרישא ואית דגרס א צדיא הכא נפק רובא דרישא והא דאמר' התם צפרק המפלת (דף טט.) בצמעתין דיאא מחותך או מסורס יט נמשיא רובו ה"ז כילודן הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משיא כתקנו לחיים לא כמו שפירש רבינו חננאל דלחיים היינו צר קיימא דהא אפי' צנפלים הראש פוטר דאיתומצ שמואל הכא אלא כמו שפירש שם בקוגנט' כתקנו לחיים שלם לאפקוי מחותך^י: **אֵלֶּאֱתוּי**י הא דת"ר גיורת שיצא פדחת ולדה בוי. וא"ת מאי חידוש הוא זה צחק מילתא טפי משאר דברים דחשוב צכן כילוד כגון לוקוח אשת אחיו ליצוס ולפטור מן היצוס וההורגו חייב ושאר דברים השנויים צפ' יואל דופן (גדה דף מג:) וי"ל דליאטריך הכא לאשמועינן דס"ד אע"ג דיילאת הראש חשוב לידה מ"מ לידת שאר הגוף שיא אחרי כן בקדושה חשוב כמו כן לידה ונימצי לה ימי טומאה וימי טהרה: **מֵאָא** טעמא יביר בתיב. תימה צפ' עשרה

יוחסין (קדושין דף עח:) ובצ"י נט נוחלין (צ"צ דף קס:) שדומק לרצנן דרצי יהודה יכיר למה לי לימא דליאטריך לכדדרשנין הכא דאפי' רצי יוחסין לא פליג דהא דקאמר אף לנחלה משום דקסבר דפדחת נמי הויא היכרא וגם דומק ציש נוחלין (שם) לר"מ דאמר אדם מנקנה כו' דאמא יכיר לנכסים שנפלו לו כשהוא גוסס וי"ל דהתם קשיא ליה לשון יכיר דמשמע שיש כח צהכרת האצ: **מֵאָא** קראה הברת פניהם ענתה במ. פירש צנקונטרס דהכרת פלרוץ פניהם עדותן הוא אלמא פלרוץ פנים נמי צעי ותימה יט דציצמות (דף קכ.) ושם ד"ה הכרת) מייתיי קרא דהכרת פניהם ענתה צם משמע שיש דצר צאדם שמכירים על ידו את הפנים והיינו פדחת דמוטס ככלל פלרוץ פנים הוא והתם ציצמות (שם) צתר האי קרא מייתיי עובדא דאצא צר מרתא דהוו מסקו ציה דצי ריש גלותא וזוי אייתיי קירא דצק צצלייתא דצק אאפותיה חלף קמיינו ולא שצקרוה: דצהיותו

יש בכור פרק שמיני בכורות

גב' אין הראש פוטר צנפלים.
צן שזמה שהוציא ראשו חי והחזירו וקדמו אחיו וילא הוי צבור לכהן שאין ראש הנפל פוטריו עד שיאלא ראשו ורובו:
רוח חיים צאפיו. מי שהוא צן חיים הלך אחר אפיו דהיינו ראשו אצל אי לאו צר קיימא הוא לא לא (א) חשיבי וז אפיה:
קפני מיהא. נפל

שיאל ראשו פוטר הצא אחריו מכהן:
אידיי דצעי למתני סיפא צן ט' שיאל ראשו מס. דלא מצי למיתני רובו א צהדיא אע"ג דליה גופיה לא משמע אלא רובו ואהכי לא מצי למיתני צכסיפא רובו משום דצעי למידק מינה טעמא דראשו מת הא ראשו חי אפי' צבור לנחלה לא הוי האחרון דראשו צן ט' חי ודאי הוי לידה ואי הוה מני רובו מת הוה משמע הא רובו חי לא הוי אחרון צבור אפי' לנחלה אצל אס יאל ראשו חי לא הוי משמע וי השתא דאחרון מפסיד הנחלה ואנן וי קיימין דראשו חי הוי כילוד משום הכי מנא ראשו צרישא ובסיפא וזע"ג דסיפא גופה דקתני ראשו מת לא הוי אלא ראשו ורובו:
ומאי קמ"ג מתני' אי אמרת צשאלמא ראשו דוקא אשמעינן דראש הנפלים פוטריו ומנא סיפא אטו רישא אלא אי אמרת ראשו לאו דוקא ואין הראש פוטר צנפלים השתא לא אשמעינן מינה אלא דיוקא דדייקינן טעמא דראשו מת הא ראשו חי אפי' צבור לנחלה נמי לא הוי דכיון דאפיק צן ט' חי רישיה הוואיל ולאו נפל הוא הוי לידה אפי' החזירו:
הא פנינא. צפ' צהמה המקשה" הוציא עובר ראשו צשעת שחיטת אמו הרי זה כילוד אפי' החזירו ואינו יתיר צשחיטת אמו: צהמה לים לה פרוודור. אין רחס שלה צין ירכותיה הלכך חשיב הראש לידה דצגלוי הוא אצל אשה דירכיס שלה מכסים את הרחם לא חשיב ראש לידה:
הא נמי פנינא. גצי אדם צמסכת גדה [מ.] מי שיאל רוב ראשו הו ילוד דאפילו החזירו ולא נולד עד יט לאחר ק' ימים חשיב ילוד מיום ראשון וחשצינן לה מלי טומאה וטהרה מיום ראשון:
יאל דדרכו. לאפקוי היכא דיאל דרך מרגלותיו דודאי לא חשיב ילוד עד יילאת רובו:
סיוצאא דשמואל. דודאי ראשו דנפלים דמתני' דוקא:
יט נפוטרינן צכ"מ. דחשיב לידה מיילאת פדחת. וצכ"מ מפרש לקמיה:
יט פדחת. מנא:

חוץ מן הנחלה. דהצא אחריו צבור לנחלה אא"כ יאל פניו של ראשון:
דקציב יכיר. והיכרא ליתא אלא צפרלרץ פנים:
אף לנחלה. דפדחת נמי הוי היכרא:
עובדת כוכצים אינה מטמאה צגדה וציצה ולידה:
זו הכרת פנים. דמי שהוכרו פניו ראשון הוי צבור לנחלה:
עם החוטם. וקשיא לר' יוחנן:
אין מעידין. יט להשיא את אשתו דשמא לאו זה הוא:
הכרת פניהם ענתה צם. דהכרת פלרוץ פניהם עדותן אלמא פלרוץ פנים צעי. ופשטיה דקרא צנואפיס כחצי הכרת פני הוולדות ענתה צנואפיס שהקצ"ה לר את הממזר צגורת פני המנאף:
צסופס. לאחר שכוונו פנים (א) אין צוה הקילו חכמים צסוף עדותן להחזיקן אפי' צעצד וצפסחה:
אין צוה צנחלה. מחלת העדות דהיינו ראית המת לא אקילו עד שימירוהו יפה:

יכיר

פליג דהא דקאמר אף לנחלה משום דקסבר דפדחת נמי הויא היכרא וגם דומק ציש נוחלין (שם) לר"מ דאמר אדם מנקנה כו' דאמא יכיר לנכסים שנפלו לו כשהוא גוסס וי"ל דהתם קשיא ליה לשון יכיר דמשמע שיש כח צהכרת האצ: **מֵאָא** קראה הברת פניהם ענתה במ. פירש צנקונטרס דהכרת פלרוץ פניהם עדותן הוא אלמא פלרוץ פנים נמי צעי ותימה יט דציצמות (דף קכ.) ושם ד"ה הכרת) מייתיי קרא דהכרת פניהם ענתה צם משמע שיש דצר צאדם שמכירים על ידו את הפנים והיינו פדחת דמוטס ככלל פלרוץ פנים הוא והתם ציצמות (שם) צתר האי קרא מייתיי עובדא דאצא צר מרתא דהוו מסקו ציה דצי ריש גלותא וזוי אייתיי קירא דצק צצלייתא דצק אאפותיה חלף קמיינו ולא שצקרוה: דצהיותו

מסורת הש"ס

(א) (גדה טט, א.) (ב) [שבת ג. ושי"ג, א מולין סח, ד] גדה סח, (ה) צימות קכ, צימ סז, (ו) שבת קמה. צימות פז, ודף קכג, (ז) [מולין סח, ח] צ"ק, ט) (צ"ל לפני ד"ה פוטרת), (י) צ"ל אייתי צ"ק, (י) צנפלים צ"ק, (י) צ"א צהדיא הכי צ"ק, (ס) צ"ק, (ז) [ועי' חוס' גדה טט. ד"ה מכלל],

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה רוח חיים וכו' לא חשוב אפיה: (ב) ד"ה צסופס לאחר שכוונו יפה שזה הוא הקילו חכמים:

גליון הש"ס

גב' אין נותנין לה ימי טומאה וימי שחרית. עי' גדה לו ע"א חוס' ד"ה הלכתא:

מוסף רש"י

אין הראש פוטר בצנפלים. יאל ראש הנפל, כגון יולדת מחומים לשטמה, אחד נגמרה, אורכו ואחל לא נגמרה אורכו, ואלא ראש הנפל והחזירו ואח"כ יאל אחיו, הוי צבור לכהן, שאין ראש הנפל פוטר את האב החי זה כילוד. ומו לא מהניא ליה שחיטת אמו ולרין צשחיטת לעלמא אס ננאל ח, וחס להשא מת הרי הוא כנצלה (מולין סח.) אין מעידים. על אדם שמת להשיא את אשתו, אלא אם כן ראו פלרוץ פניו שהוא עם החוטם (ב"ח) אא"כ ראשו מת בצפלוץ פניו עם חוטמו, שזולין להכירו, אצל לא ראוי צפלוץ, או שנינו חוטמו און מעדין עליו להשיא את אשתו, שמה און הוא (יבמות קכ.), פדחת. מלח (שם), הברת פניהם ענתה במ. העידה צם, אלמא און עדות צשאר הגוף אלא צהכיר פנים (שם), להיות משיאים עד מפי עד. למר לאשה מת צעליך, דאקילו זה רצנן משום עונתא, וכל דמקדש אדעתא דרצנן מקדש ואפקועי רצנן לקדושין מניה (שבת קמה).

שיטה מקובצת

אן דמפיק ליה [ורישין] הוה ליה לידה:
ס דכרכר עי שיצא רוב:
ט מנתיירי עי חוס' גדה (דף לו ע"א):
ז חשיבי אפיו אות ה' נמחק:
ז ח' השתא נמחק:
ז ואנן קי"ל דראשו:
ז עד למחר ח' לאחר ק' ימים נמחק:
ז ט מעדינן באדם שמת א"כ ראווה פרצוף פנים עם החוטם אלמא הוי היכר בהכי להשיא:
ז יפה שזה הוא הקילו חכמים ביהו עדותן להחזיק אפילו:
יט דאמר דמכר:
יט צין הירכיס:
יט להקשות אההיא דבהמה המקשה:
יט אלא כלומר ראוי:
טו ונפיק נקט לה נמי:
טו מכי נפק:
יט ותימה דהכא וביבמות מייתי קראי אבריותא ולא מייתי ליה אמתי' דפ' בתרא דביבמות דאיתיי לעיל דאין מעדיין אלא על פרצוף פנים עם החוטם ונראה לפרש דאפדחת דבריותא מייתי קרא דהכרת: